

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 50 IM. GEN. WŁ. SIKORSKIEGO W CZĘSTOCHOWIE

PREAMBUŁA

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez personel placówki i osoby współpracujące ze szkołą (wolontariusze, stażyści, praktykanci, przedstawiciele instytucji i firm) jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Członkowie personelu placówki traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez członków personelu wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Personel placówki, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej placówki oraz swoich kompetencji.

Rozdział I

OBJAŚNIENIE TERMINÓW

1. Pracownikiem szkoły jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia.
2. Osoby współpracujące ze szkołą to pracownicy firm i instytucji wspierających szkołę, wolontariusze, stażyści, praktykanci odbywający w szkole praktykę zawodową.
3. Małoletnim jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
4. Opiekunem małoletniego jest osoba uprawniona do jego reprezentacji, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
5. Zgoda rodzica małoletniego oznacza zgodę co najmniej jednego z jego rodziców. W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinno-opiekuńczy.
6. Przez krzywdzenie małoletniego należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na jego szkodę przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika szkoły, lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie.

Krzywdzeniem jest:

- Przemoc – zachodzi wówczas, gdy jakaś osoba odnosi się do drugiej w sposób niezgodny z wymaganiami relacji, która je łączy.
- Przemoc fizyczna – jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne.
- Przemoc emocjonalna – to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać. Jej celem jest naruszenie godności osobistej.
- Wykorzystywanie seksualne – to każde zachowanie, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez

kontakty fizyczne (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm). Przemoc ta może być jednorazowym incydem lub powtarzać się przez dłuższy czas.

- Zaniedbywanie – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnianie mu odpowiedniego pożywienia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, brak nadzoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego.
7. Osoba odpowiedzialna za Internet to wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez uczniów na terenie szkoły oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie.
 8. Osoba odpowiedzialna za Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem to wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik sprawujący nadzór nad realizacją polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w szkole.
 9. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację małoletniego.

Rozdział II

ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA OBJAWY KRZYWDZENIA DZIECI - ZASADY OGÓLNE

1. Pracownicy szkoły w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i objawy krzywdzenia małoletnich.
2. Każdy pracownik szkoły, który zauważy lub podejrzewa, że uczeń jest krzywdzony, zobowiązany jest zareagować, a w sytuacji koniecznej udzielić pierwszej pomocy.
3. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu ucznia lub inne informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
4. Pracownicy zobowiązani są do troski o bezpieczeństwo małoletnich zgodnie ze swoimi kompetencjami, obowiązującym prawem oraz przepisami wewnętrznymi szkoły.

Rozdział III

PROCEDURY KONTROLI PRACOWNIKÓW PRZED DOPUSZCZENIEM DO PRACY Z MAŁOLETNIMI W ZAKRESIE SPEŁNIANIA PRZEZ NICH WARUNKÓW NIEKARALNOŚCI ZA PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO WOLNOŚCI SEKSUALNEJ I OBYCZAJOWOŚCI.

1. Dyrektor szkoły weryfikuje każdą osobę przed dopuszczeniem jej do pracy z uczniami. Szczegóły weryfikacji określone są w załączniku nr 1 „Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu”.
2. Wszyscy pracownicy, praktykanci, stażyści, wolontariusze mają obowiązek stosować Standardy Ochrony Małoletnich.

Rozdział IV

ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY MAŁOLETNIAMI A PERSONELEM

Zasady bezpiecznych relacji z małoletnim określają, jakie zachowania i praktyki są niedozwolone w pracy z dziećmi. Zasady bezpiecznych relacji są dostosowane do realiów funkcjonowania szkoły i dotyczą następujących obszarów:

1. Bezpośredni kontakt z małoletnim oparty jest na poszanowaniu jego intymności i godności. Przykładowe formy takiego kontaktu, to:

- kontakty podczas zajęć sportowo-rekreacyjnych,
- stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia dotyczących konfliktów pomiędzy podopiecznymi (rozdzielenie zwaśnionych, przytrzymanie),
- działania z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy),
- zagrożenie lub panika spowodowana czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.).

Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:

- przemocy fizycznej i psychicznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, poniżanie, upokarzanie, ośmieszanie),
- erotyzowania relacji (flirt słowny, dwuznaczny żart, zły dotyk),
- seksualizacji relacji (obcowanie płciowe i inne czynności seksualne),

2. Komunikacja werbalna z małoletnim powinna być pozbawiona akcentów wrogich, wulgarnych, agresywnych, złośliwie ironicznych. Komunikacja nie powinna:

- wzbudzać w małoletnim poczucie zagrożenia (groźby, wyzwiska, krzyk),
- obniżać i niszczyć poczucia wartości (np. wyzwiska, krzyk, negatywne ocenianie, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy, negowanie uczuć),
- upokarzać (publiczne wyszydzanie, wyśmiewanie, ośmieszanie),
- naruszać granic (niezachowywanie odpowiedniego dystansu, obcesowość, podteksty o charakterze erotycznym).

3. Pracowników obowiązuje obiektywizm, sprawiedliwość, bezinteresowność i szacunek w traktowaniu oraz ocenie każdego ucznia bez względu na pochodzenie, rasę, wyznanie i narodowość. Równe traktowanie oznacza, że niedozwolone jest:

- wyłączne skupianie uwagi na wybranych uczniach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych,
- nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych,
- nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań, nieadekwatne do możliwości i wieku,
- zwalnianie z wykonywania obowiązków w nieuzasadnionych sytuacjach,
- godzenie się, brak reakcji na nieformalną hierarchię grupową,
- dominacja w grupie przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad,
- przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych wychowanków przez silniejszych.

4. Kontakty bezpośrednie i online z dzieckiem poza szkołą powinny być:

- ściśle powiązane z wykonywaniem obowiązków służbowych, opiekuńczo-wychowawczych

(np. nauczanie indywidualne i zdalne, towarzyszenie w realizowanych poza szkołą ważnych dla małoletniego wydarzeniach wymagających wsparcia osoby dorosłej, zorganizowane przez szkołę wyjazdowe formy, np. wyjścia i wycieczki, itd.),

- dokumentowane (zapisy w dzienniku elektronicznym, w dokumentacji pracy wychowawczej, możliwość wykonania kopii / wydruku korespondencji mailowej, SMS-owej, zapisów na portalach społecznościowych),
- odbywać się w miarę możliwości z wykorzystaniem sprzętu szkolnego.

Niedopuszczalne jest utrzymywanie takich kontaktów celem zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych, namawianie do zachowań niezgodnych z prawem, dających poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym.

5. Transport, przemieszczanie się i warunki noclegowe:

- uczniowie w przypadku nagłego zachorowania mogą być odbierani ze szkoły jedynie przez rodziców / opiekunów lub osoby przez nich upoważnione,
- organizacja transportu, noclegu poza szkołą powinna być uzasadniona (np. wyjazd na wycieczkę szkolną lub inne wydarzenia organizowane przez szkołę),
- opieka nad uczniami w sytuacjach wyjazdowych powinna być zgodna z przepisami o organizacji wyjazdów i wycieczek szkolnych,
- przy organizacji noclegu zakwaterowania brane pod uwagę jest pokrewieństwo, wiek, relacje i płeć podopiecznych.

6. Dyscyplinowanie małoletniego definiowane jako narzędzie „informacji zwrotnej” komunikujące uczniom, że ich postawa w danej sytuacji nie jest właściwa, sprzeczna z oczekiwaniami i / lub nieefektywna wiąże się ze stawianiem granic, kształtowaniem trwałego systemu wartości, adekwatnego poziomu samooceny oraz umiejętności podejmowania trafnych decyzji. Niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi:

- fizycznej (agresja, stosowanie kar fizycznych, środków przymusu bezpośredniego, krępowanie, izolowanie, uniemożliwianie realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych: pozbawianie snu, pokarmu, ekspozycja na zimno, ciepło, itp.; prace fizyczne nieadekwatne do możliwości, dopuszczanie się zachowań o charakterze seksualnym),
- psychicznej (dominacja poprzez krzyk, groźby, naruszanie poczucia własnej wartości, lekceważenie potrzeb psychicznych, np. bezpieczeństwa, przynależności, miłości, symulacje wzbudzające strach i obawy o życie własne i rodziny).

7. Rodzice i opiekunowie prawni uczniów mają prawo do wszelkich informacji na temat funkcjonowania ucznia na terenie szkoły, w trakcie wycieczek i innych wydarzeń organizowanych przez szkołę. Informacje na temat dziecka udzielane są jedynie jego rodzicom lub opiekunom prawnym.

Rozdział V

WYMOGI DOTYCZĄCE BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIAMI, A W SZCZEGÓLNOŚCI ZACHOWAŃ NIEDOZWOLONYCH

1. Naczelną zasadą relacji między małoletnimi jest postępowanie z szacunkiem, przy uwzględnianiu godności i potrzeb wszystkich małoletnich. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec

innego małoletniego w jakiegokolwiek formie.

2. Uczniom nie wolno używać przemocy, znęcać się nad uczniami słabszymi, używać wulgarnego, obraźliwego języka.
3. Uczniom nie wolno wzajemnie się zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać. Nie wolno krzyczeć na innych małoletnich.
4. Uczniowie powinni szanować prawo innych uczniów do prywatności.
5. Uczniom nie wolno używać wulgarnych słów, gestów i żartów, czynić obraźliwych uwag, nawiązywać w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywać wobec innych uczniów przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
6. Uczniom nie wolno utrzymywać wizerunku innych uczniów (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) w sytuacji, gdy nie wyrazili oni na to zgody i w sytuacjach, które mogą ich zawstydzić lub obrazić.
7. Uczniom nie wolno proponować kolegom alkoholu, napojów energetycznych, wyrobów tytoniowych, elektronicznych papierosów oraz nielegalnych substancji, a także używać ich w obecności innych uczniów.

Rozdział VI

ZASADY I PROCEDURY PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA MAŁOLETniego LUB POSIADANIA INFORMACJI O KRZYWDZENIU MAŁOLETniego

1. Zakres zadań poszczególnych pracowników szkoły w przypadku podejrzenia lub uzyskania informacji, że małoletni uczeń jest krzywdzony:
 - a) Dyrektor szkoły:
 - Przyjmuje zgłoszenie o krzywdzeniu lub podejrzeniu krzywdzenia małoletniego.
 - Bierze udział w rozmowie z rodzicami lub opiekunami prawnymi.
 - W sytuacjach podejrzenia przemocy domowej wobec małoletniego podejmuje decyzję o uruchomieniu procedury „Niebieska Karta”.
 - W przypadku, gdy małoletni doświadcza przemocy domowej lub jeżeli rodzice / opiekunowie prawni odmawiają współpracy ze szkołą, składa wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu lub zawiadamia policję lub prokuraturę o podejrzeniu przestępstwa.
 - W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia małoletniego zawiadamia policję.
 - W sytuacji, gdy sprawcą przemocy jest osoba dorosła spoza rodziny, zawiadamia policję.
 - W przypadku, gdy sprawcą przemocy jest nieletni, a wcześniejsze metody postępowania szkolnego okazały się nieskuteczne, zawiadamia sąd.
 - Organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla małoletniego.
 - Prowadzi nadzór nad prowadzeniem przypadku ucznia krzywdzonego.
 - Zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań, np. ułatwia konsultacje trudnych spraw ze specjalistami, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc wobec małoletnich.
 - Uzyskuje od rodziców i opiekunów informacje zwrotne na temat realizacji w szkole Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
 - b) Pedagog i psycholog szkolny:
 - Przyjmuje i odnotowuje sprawę zgłoszenia przemocy w rodzinie.

- Diagnostuje sytuację ucznia i jego rodziny.
- Jest koordynatorem pomocy małoletniemu oraz jego rodzinie.
- Przeprowadza rozmowy z małoletnim oraz jego rodzicami lub prawnymi opiekunami.
- Pozostaje w kontakcie z wychowawcą i dyrektorem w sprawach dotyczących małoletniego.
- Pomaga pracownikom szkoły we właściwym postępowaniu względem ofiary przemocy.
- Informuje rodziców o możliwych kierunkach wsparcia ucznia.
- Pomaga rodzicom w zrozumieniu typowych reakcji dzieci na różnorodne sytuacje.
- Kieruje dziecko oraz rodziców do placówek specjalistycznych.
- Współpracuje ze specjalistami pomagającymi dziecku i jego rodzinie.
- Uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”.
- Dokumentuje podejmowane działania względem małoletniego i jego rodziny (załącznik nr 2).
- Opracowuje plan wsparcia dziecka krzywdzonego.
- Umożliwia poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną małoletniego przed zagrożeniami oraz pozytywnymi metodami wychowawczymi.
- Uzyskuje od rodziców i opiekunów informacje zwrotne na temat realizacji w szkole standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
- Dbą o to, by na terenie szkoły znajdowały się powszechnie dostępne informacje o organizacjach i instytucjach pomagających ofiarom przemocy.

c) Wychowawca:

- Przyjmuje zgłoszenie o podejrzeniu przemocy w rodzinie ucznia, sporządza notatkę służbową.
- Powiadamia dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego.
- Uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”.
- W przypadku, gdy uczeń ma obrażenia, przeprowadza go do miejsca udzielania pomocy.
- Pozostaje w kontakcie z rodzicami ucznia.
- Opracowuje wspólnie z pedagogiem i psychologiem plan wsparcia pokrzywdzonego.
- Udziela wsparcia uczniowi oraz monitoruje jego sytuację.
- Monitoruje zespół klasowy, by skutki przemocy nie wpływały na sytuację szkolną ucznia.
- Dbą o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy z uczniami.
- Dbą o to, żeby rodzice znali obowiązujące w szkole standardy ochrony małoletnich, zachęca rodziców / opiekunów uczniów do angażowania się w działania na rzecz ochrony małoletnich.
- Umożliwia rodzicom / opiekunom prawnym poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z pozytywnymi metodami wychowawczymi oraz ochroną przed zagrożeniami.
- Uzyskuje od rodziców i opiekunów informacje zwrotne na temat realizacji w szkole standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

d) Nauczyciele:

- Przekazują wychowawcy i pedagogowi lub psychologowi szkolnemu informacje o tym, że podejrzewają przemoc wobec ucznia.
- Uruchamiają procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”.
- Dbają o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy pedagogicznej z uczniami.

e) Niepedagogiczni pracownicy szkoły:

- Reagują na objawy przemocy oraz niepokojące zachowania, których mogą być świadkami.
- Zgłaszają obserwowane niepokojące sygnały dyrekcji szkoły, pedagogowi / psychologowi

szkolnemu lub nauczycielom.

2. Procedury postępowania w przypadku fizycznego krzywdzenia dziecka stanowią załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu.
3. Procedury postępowania w przypadku psychicznego krzywdzenia dziecka stanowią załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu.
4. Procedury postępowania w przypadku przemocy seksualnej wobec dziecka stanowią załącznik nr 4 do niniejszego dokumentu.

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu, ochrona wizerunku dzieci oraz pozostałe procedury postępowania zawarte są w dokumencie „Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń w Szkole Podstawowej nr 50 im. gen. Wł. Sikorskiego w Częstochowie”.

Rozdział VII

ZASADY UDOSTĘPNIANIA PRACOWNIKOM, MAŁOLETNIM I ICH RODZICOM / OPIEKUNOM STANDARDÓW DO ZAZNAJOMIENIA I STOSOWANIA

1. Standardy ochrony małoletnich są udostępniane pracownikom szkoły, małoletnim i ich opiekunom na żądanie.
2. Standardy są zamieszczone na stronie internetowej szkoły.
3. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się z standardami po zawarciu umowy o pracę.
4. Zapoznanie się z standardami pracownicy szkoły potwierdzają podpisem.
5. Rodzice / opiekunowie małoletnich zapoznawani są ze standardami na początku roku szkolnego.

Rozdział VIII

MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW

1. Osobą odpowiedzialną za monitorowanie realizacji standardów ochrony małoletnich jest pedagog szkolny.
2. Pedagog odbiera zgłoszenia dotyczące problemów związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa dzieci; reaguje na te zgłoszenia, konsultuje w miarę potrzeb z innymi podmiotami; w uzasadnionych przypadkach może zgłaszać sprawy odpowiednim służbom (MOPS, GOPS, policja, sąd rodzinny, przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego, prokuratura).
3. Pedagog i psycholog szkolny na bieżąco zbierają opinie rodziców, prawnych opiekunów i dzieci o rezultatach realizacji polityki (skargi, wnioski, uwagi, informacje pozyskane w trakcie rozmów z dziećmi, rodzicami i opiekunami). Korzystają w analizie i ocenie z informacji uzyskanych od wychowawców, nauczycieli oraz informacji pozyskanych ze środowiska lokalnego i instytucji współpracujących ze szkołą.
4. Pedagog szkolny okresowo przeprowadza diagnozę dotyczącą problematyki przemocy i zagrożeń.
5. Pracownicy szkoły, rodzice, uczniowie mogą proponować zmiany w standardach ochrony małoletnich oraz wskazywać na naruszenia w szkole ustalonych zapisów.
6. Dyrektor wprowadza niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły nowe brzmienie

standardów ochrony małoletnich.

Rozdział IX
PRZEPISY KOŃCOWE

Standardy ochrony małoletnich wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu

Załącznik nr 1

1. Dyrektor szkoły poznaje dane kandydata / kandydatki, które pozwolą jak najlepiej poznać jego / jej kwalifikacje, w tym stosunek do wartości podzielanych przez szkołę, takich jak ochrona praw dzieci i szacunek do ich godności.

Szkoła dba, aby osoby przez nią zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenie, stażyści, praktykanci oraz wolontariusze) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne. Aby sprawdzić powyższe informacje, w tym stosunek osoby zatrudnianej do dzieci i podzielania wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, placówka żąda danych (w tym dokumentów) dotyczących:

- a. wykształcenia,
- b. kwalifikacji zawodowych,
- c. przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata / kandydatki.

Placówka posiada dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Placówka zatem zna:

- a. imię (imiona) i nazwisko,
- b. datę urodzenia,
- c. dane kontaktowe osoby zatrudnianej.

2. Dyrektor szkoły prosi kandydata / kandydatkę o referencje z poprzednich miejsc zatrudnienia lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata / kandydatki. Niepodanie takich danych nie rodzi dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.

3. Dyrektor szkoły sprawdza dane kandydata / kandydatki w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl.

Aby sprawdzić osobę w Rejestrze Dyrektor szkoły uzyskuje od kandydata / kandydatki następujące dane:

- a. imię i nazwisko,
- b. data urodzenia,
- c. pesel,
- d. nazwisko rodowe,
- e. imię ojca,
- f. imię matki.

Wydruk z Rejestru jest przechowywany w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza / osoby zatrudnianej w oparciu o umowę cywilnoprawną.

4. Dyrektor szkoły uzyskuje od kandydata / kandydatki informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

5. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie, wówczas przedkłada Dyrektorowi szkoły również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.
6. Dyrektor szkoły pobiera od kandydata / kandydatki oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
7. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności, nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat / kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
8. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: *Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia*. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
9. W przypadku niemożności przedstawienia zaświadczenia Dyrektor szkoły prosi kandydata / kandydatkę o złożenie oświadczenia o niekaralności oraz o braku toczących się wobec niego/niej postępowań przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych za przestępstwa i inne czyny popełnione przeciwko dzieciom. Odmowa złożenia takiego oświadczenia nie rodzi dla kandydata / kandydatki żadnych negatywnych konsekwencji, w tym być wyłączną podstawą odmowy zatrudnienia.

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

.....

miejsce i data

Ja,

nr PESEL /nr paszportu

oświadczam, że w państwie nie jest prowadzony rejestr karny / nie wydaje się informacji z rejestru karnego. Oświadczam, że nie byłam/em prawomocnie skazana/y w państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłam/em się takich czynów zabronionych, oraz że nie nałożono na mnie obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

Podpis

....., dnia..... r.

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA

Oświadczam, że w okresie ostatnich 20 lat zamieszkałam/am w następujących państwach, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa:

1. ...

2. ...

Jednocześnie przedkładam informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi / informację z rejestrów karnych.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

Podpis

....., dnia..... r.

Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia fizycznego dziecka

Załącznik nr 2

Przemoc fizyczna to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw innej osobie, naruszające jej prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc fizyczna ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Podstawowe, najczęściej występujące formy przemocy fizycznej to: bicie, kopanie, popychanie, szarpanie, niszczenie rzeczy, plucie, zamykanie w pomieszczeniach, wymuszanie pieniędzy.

Autoagresja to celowe i dobrowolne działania mające na celu wyrządzenie sobie krzywdy fizycznej. Zachowania autoagresywne mogą być swego rodzaju destrukcyjnym sposobem radzenia sobie z napięciem i trudnymi emocjami, dając zgubne poczucie chwilowej ulgi i pozwalając osobom je przejawiającym koncentrować się na bólu fizycznym, zagłuszając w ten sposób odczuwane napięcie emocjonalne i cierpienie psychiczne.

Zachowania autoagresywne mogą przybierać postać:

- samookaleczeń - działań skierowanych na uszkodzenie ciała, niezagrożających życiu.
- prób samobójczych - działań autodestrukcyjnych, których celem jest pozbawienie siebie życia.

Personel Szkoły to nauczyciele, pracownicy administracji i obsługi, a także wolontariusze, praktykanci i wszystkie inne osoby, które z racji pełnionych funkcji i zadań mają kontakt z dziećmi przebywającymi na terenie szkoły.

Rozdział I

Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia fizycznego dziecka mającego miejsce na terenie Szkoły Podstawowej nr 50 im. gen. Wł. Sikorskiego w Częstochowie przy ulicy Starzyńskiego 10.

&1.

1. Ustala się następujący sposób postępowania w przypadku zachowania ucznia o stosunkowo niewielkim poziomie agresji, np. celowe popchnięcie, kopnięcie:

1) pracownik szkoły:

- a. zdecydowanie, nie wdając się w dyskusję, przerywa negatywne zachowanie sprawcy wobec ofiary, rozdziela strony,
- b. ocenia zagrożenie i podejmuje decyzję o rodzaju interwencji,
- c. rozmawia z uczniem, zwracając mu uwagę na jego niewłaściwe zachowanie,
- d. zgłasza zaistniałe zdarzenie wychowawcy klasy.

2) wychowawca klasy:

- a. przeprowadza rozmowę z uczniem,
- b. w sytuacjach gdy zachowanie ucznia wskazuje na eskalację jego negatywnych zachowań

- (brak refleksji, brak woli przeproszenia ofiary) wychowawca zgłasza problem pedagogom lub psychologowi w celu prowadzenia dalszych działań wychowawczych,
- c. wobec ucznia stosującego zachowania przemocowe stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie Szkoły.
2. Ustala się następujący sposób postępowania w przypadku zachowania ucznia o znacznym poziomie agresji, np. stworzenie zagrożenia zdrowia własnego lub innych, uszkodzenie ciała, itp.
- 1) pracownik szkoły:
- a. stanowczo przerywa negatywne zachowanie sprawcy wobec ofiary,
 - b. rozdziela strony,
 - c. ocenia zagrożenie i podejmuje decyzję o rodzaju dalszej interwencji,
 - d. udziela pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpiecza miejsce zdarzenia,
 - e. wzywa pomoc medyczną – w razie konieczności,
 - f. powiadamia pedagogów, psychologa lub wychowawcę,
- 2) pedagog, psycholog lub wychowawca:
- a. powiadamia dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu,
 - b. uczestniczy w wysłuchaniu stron,
 - c. wnioskuję do dyrektora szkoły o objęcie ofiary i sprawcy pomocą psychologiczno-pedagogiczną,
 - d. pedagog / psycholog w porozumieniu z wychowawcą ustalają konsekwencje w stosunku do sprawcy zdarzenia, w oparciu o zapisy Statutu Szkoły;
- 3) dyrektor szkoły:
- a. powiadamia rodziców sprawcy i ofiary o zaistniałym zdarzeniu lub zleca tę czynność wyznaczonym pracownikom,
 - b. wysłuchuje stron zdarzenia, w obecności ich rodziców i wychowawcy lub zleca tę czynność wyznaczonym pracownikom,
 - c. w przypadku zdarzenia powodującego uszkodzenie ciała wzywa policję,
 - d. zapewnia ofierze i sprawcy pomoc psychologiczno-pedagogiczną.
3. W przypadku agresji impulsywnej, wybuchu złości u ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, należy podjąć działania:
- a. osoba będąca świadkiem agresywnego zachowania podejmuje działania mające na celu przerwanie zachowania. W razie potrzeby prosi o pomoc innego pracownika szkoły. Niezwłocznie informuje pedagoga/psychologa lub wychowawcę.
 - b. pedagog / psycholog lub wychowawca przeprowadza z uczniem rozmowę interwencyjną, w przypadku wystąpienia agresji o niewielkim natężeniu.
 - c. jeśli wybuch agresji impulsywnej nie zmniejsza się pedagog / psycholog lub

wychowawca podejmują interwencje wobec agresywnego ucznia, zmierzające do zaprzestania agresji. W razie potrzeby podejmują działania zapewniające bezpieczeństwo pozostałym uczniom i uczniowi poprzez zastosowanie:

- docisku terapeutycznego (polega na chwilowym i częściowym ograniczeniu swobody ruchów);
 - unieruchomieniu (polega na całkowitym pozbawieniu swobody ruchów);
 - izolacji od grupy (wyprowadzenie ucznia do innej sali lub wyprowadzenie pozostałych uczniów z klasy, w celu wyciszenia dziecka agresywnego).
- d. w przypadku dalszej eskalacji agresji ucniia pedagog / psycholog / wychowawca telefonicznie informuje rodzica o zaistniałej sytuacji i prosi o niezwłoczne przybycie do szkoły.
- e. w przypadku niemożności niezwłocznego przybycia do szkoły rodzica, pedagog / psycholog / wychowawca po uprzednim poinformowaniu rodzica oraz dyrektora / wicedyrektora szkoły wzywa pogotowie ratunkowe.
- f. pedagog / psycholog / wychowawca przekazuje informacje o zdarzeniu pracownikom pogotowia.

4. Każdy akt agresji wobec dziecka jest zachowaniem jednoznacznie nagannym. Analiza zachowań przemocowych inicjowanych przez uczniów u których zdiagnozowano wieloaspektowe zaburzenia w zachowaniu / orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej powinna skutkować zaplanowanym ukierunkowaniem i intensyfikacją dalszej pracy terapeutycznej z tymi uczniami w przedmiotowym zakresie.

5. Procedurę ujętą w punkcie 3 & 1 stosuje się również wobec pozostałych uczniów szkoły oraz w sytuacjach zachowań autoagresywnych uczniów.

6. Z przebiegu interwencji dotyczącej :

- a. przemocowego zachowania ucznia o znacznym poziomie agresji,
- b. zachowań autoagresywnych ucznia sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

§ 2.

1. W przypadku podjęcia przez personel szkoły podejrzenia, że dziecko zostało skrzywdzone fizycznie na terenie placówki, personel ma obowiązek niezwłocznego przekazania uzyskanej informacji dyrekcji szkoły.
2. Dyrekcja szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za wyjaśnienie sprawy dotyczącej przemocy fizycznej i wdrożenie stosownych procedur.
3. Osobami odpowiedzialnymi za wyjaśnienie sytuacji dotyczącej krzywdzenia fizycznego dziecka na terenie szkoły oraz prowadzenie dalszej procedury są pedagogzy lub psycholog.
4. W przypadku zaistnienia jednorazowej przemocy fizycznej o niewielkim natężeniu sprawę wyjaśnia wychowawca oddziału. Jeżeli w trakcie wyjaśniania zdarzenia zaistnieje podejrzenie dotyczące bardziej złożonego podłoża przemocy, wychowawca oddziału informuje o tym fakcie kierownictwo placówki, które przekazuje stosowną informację pedagogom lub psychologowi w celu przeprowadzenia dalszej weryfikacji wydarzeń i wdrożenia

stosownych procedur.

5. Osoba prowadząca sprawę dotyczącą przemocy fizycznej:
 - a. informuje opiekunów poszkodowanego dziecka o zaistniałym wydarzeniu.
 - b. sporządza opis zdarzeń oraz plan pomocy dziecku w karcie interwencji – załącznik nr 1. Plan pomocy powinien zawierać wskazania dotyczące: podjęcia przez placówkę działań w celu zapewnienia poszkodowanemu dziecku bezpieczeństwa, wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku.
6. Rodzice ucznia stosującego przemoc zostają poinformowani o zachowaniu dziecka. Kierownictwo szkoły w porozumieniu z rodzicami ofiary może podjąć decyzję o zgłoszeniu na policję lub do sądu faktu skrzywdzenia dziecka.
7. Uczeń stosujący przemoc podlega konsekwencjom zawartym w Statucie Szkoły.
8. W celu wyeliminowania zachowań niepożądanych nauczyciele i specjaliści uczący w klasie spotykają się na zespołach wychowawczych, podczas których omawiane są trudne zachowania ucznia / uczniów, ustalone formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, tworzy się program profilaktyczny dla klasy, program motywacyjny i / lub program modyfikujący trudne zachowania ucznia / uczniów sprawiającego trudności wychowawcze.
9. Zaplanowane i wdrożone działania monitoruje się, dokonuje się ewaluacji oraz planuje kolejne kroki oddziaływań.
10. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami wychowawca wskazuje rodzicom potrzebę przeprowadzenia specjalistycznych badań psychologicznych, w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących prowadzenia ucznia.
11. W sytuacji, gdy podjęte działania nie przynoszą pożądanego skutku, rodzice nie współpracują ze szkołą, nie dokonują zaleconych badań diagnostycznych, dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną ucznia oraz rozważa zmianę planu naprawczego.

§ 3.

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych, dotyczących znęcania się fizycznego o dużym nasileniu a także w sytuacji, gdy dziecko zostaje fizycznie skrzywdzone przez personel szkoły, dyrektor szkoły powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: dyrekcja szkoły, pedagog, psycholog, wychowawca, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka.
2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga szkolnego oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia przez zewnętrzną, bezstronną instytucję.
3. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować na piśmie interweniujących opiekunów dziecka.

4. W przypadku potwierdzenia znęcania się fizycznego o dużym nasileniu dyrektor szkoły niezwłocznie zgłasza sprawę na policję.
5. Wobec pracownika szkoły stosującego przemoc fizyczną w stosunku do dziecka dyrektor szkoły wdraża procedury dotyczące odpowiedzialności przewidzianej prawem i odpowiedzialności dyscyplinarnej (Karta Nauczyciela, Kodeks Pracy).
6. O popełnieniu przez nauczyciela czynu naruszającego prawa i dobro dziecka dyrektor szkoły zawiadamia rzecznika dyscyplinarnego, nie później niż w ciągu 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o popełnieniu czynu.
7. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

Rozdział II

Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia fizycznego ucznia poza terenem Szkoły Podstawowej nr 50 im. gen. Wł. Sikorskiego w Częstochowie przy ulicy Starzyńskiego 10 - środowisko pozaszkolne, rodzina dziecka.

§ 1.

W przypadku podjęcia przez personel szkoły podejrzenia, że dziecko zostało skrzywdzone fizycznie poza terenem placówki, personel ma obowiązek niezwłocznego przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi szkoły.

&2.

1. Dyrektor szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za wyjaśnienie sprawy i wdrożenie stosownych procedur.
2. Osobami odpowiedzialnymi za wyjaśnienie sytuacji dotyczącej krzywdzenia fizycznego dziecka na terenie szkoły oraz prowadzenia dalszej procedury są pedagodzy lub psycholog.

& 3.

1. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej wobec dziecka w środowisku pozaszkolnym przez innego ucznia Szkoły Podstawowej nr 50 w Częstochowie, osoba wskazana przez dyrektora szkoły niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji opiekunów prawnych poszkodowanego dziecka.
2. Szkoła wstępnie prowadzi wyjaśnienia mające na celu weryfikację wydarzeń. Przeprowadza w tym zakresie rozmowę z uczniem poszkodowanym oraz sprawcą czynu, we współpracy z rodzicami.
3. Rodzice ofiary przemocy fizycznej zaistniałej poza terenem szkoły zostają poinformowani o obowiązku zgłoszenia wydarzenia na policję.
4. W sytuacji braku współpracy z rodzicami dziecka poszkodowanego szkoła może podjąć decyzję o złożeniu doniesienia na policję o przemocy fizycznej.
5. Wyznaczeni pracownicy sporządzają we współpracy z rodzicami poszkodowanego - plan pomocy dziecku. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące: podjęcia przez rodziców działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku.
6. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

& 4.

1. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej wobec dziecka w środowisku pozaszkolnym przez osobę małoletnią niebędącą uczniem Szkoły Podstawowej nr 50 w Częstochowie lub obcą osobę dorosłą, wskazany przez dyrektora szkoły pracownik niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji opiekunów prawnych poszkodowanego dziecka.
2. Szkoła wstępnie prowadzi wyjaśnienia mające na celu weryfikację wydarzeń. Przeprowadza w tym zakresie rozmowę z poszkodowanym uczniem, we współpracy z jego rodzicami.
3. Rodzice ofiary przemocy fizycznej zaistniałej poza terenem szkoły zostają poinformowani o obowiązku zgłoszenia wydarzenia na policję.
4. W uzasadnionych przypadkach oraz w sytuacji braku współpracy z rodzicami dziecka poszkodowanego, szkoła może podjąć decyzję o złożeniu doniesienia na policję o przemocy fizycznej.
5. Wyznaczeni pracownicy sporządzają opis zdarzeń oraz we współpracy z rodzicami poszkodowanego plan pomocy dziecku. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - a. podjęcia przez rodziców działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa,
 - b. wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku.
6. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

& 5.

1. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej wobec dziecka w środowisku pozaszkolnym przez opiekunów prawnych, wskazany przez dyrektora szkoły pracownik niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły.
 2. Jeśli dziecko doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, zagrożone jest jego bezpieczeństwo, należy odseparować poszkodowaną osobę od sprawcy i niezwłocznie poinformować o wydarzeniu policję. Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała, w tym na przykład złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie.
 3. Pedagog / psycholog informuje opiekunów o obowiązku szkoły dotyczącym zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia fizycznego dziecka do odpowiedniej instytucji:
 - a. prokuratury / policji,
 - b. sądu rodzinnego,
 - c. ośrodka pomocy społecznej,
 - d. przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieska Karta”. Wyznaczeni przez dyrektora szkoły pracownicy uczestniczą w realizacji „Niebieskiej Karty” – odrębna procedura szkolna.
- Wybór instytucji do której skierowane jest zawiadomienie uzależniony jest od zdiagnozowanego typu krzywdzenia. Nadzrędnym priorytetem jest zagwarantowanie dziecku bezpieczeństwa.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
 5. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

§ 6.

1. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
2. Dokumentację zdarzeń związanych z przemocą fizyczną wobec dzieci gromadzi pedagog szkolny.
3. Pod koniec każdego roku szkolnego zespół w składzie: dyrekcja szkoły, psycholog, pedagog szkolny, pedagog specjalny dokonują analizy opracowanej procedury dotyczącej krzywdzenia fizycznego dzieci, jej zgodności ze wskaźnikami realizacji procedury dotyczącej przemocy fizycznej wobec dziecka – załącznik nr 3. W uzasadnionych przypadkach dokonuje się zmian w obowiązującej procedurze.
4. Spis teleadresowy wybranych częstochowskich instytucji które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci - policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, komisja dyscyplinarna dla nauczycieli zawarty jest w załączniku nr 2.
5. Tabela z często występującymi symptomami krzywdzenia fizycznego dzieci stanowi załącznik nr 4 procedury.

KARTA INTERWENCJI

1. Metryka interwencji
2. Opis zdarzeń
3. Plan pomocy dziecku

dotyczy przemocy fizycznej

1. Metryka interwencji

Imię i nazwisko dziecka pokrzywdzonego:

Imię i nazwisko osoby zgłaszającej przemoc fizyczną:

Data zgłoszenia:

2. Opis zdarzeń dotyczących zaistniałej przemocy fizycznej

3. Plan pomocy dziecku

Opis działań podjętych przez:

- pedagoga
- psychologa
- wychowawcę
- zespół interwencyjny
- rodziców

Rezultaty / efekty podjętych działań:

Szkoła Podstawowa nr 50
im. gen. Wł. Sikorskiego, ul. Starzyńskiego 10
42-224 Częstochowa
Numer telefonu:
- pedagog szkolny - 730 501 520

ZAŁĄCZNIK NR 2

SPIS TELEADRESOWY WYBRANYCH INSTYTUCJI CZĘSTOCHOWSKICH, KTÓRE ZAJMUJĄ SIĘ INTERWENCJĄ I POMOCĄ W SYTUACJACH KRZYWDZENIA DZIECI.

W sytuacjach nagłych, kiedy zagrożone jest zdrowie i życie dziecka:

- **112, 997** - telefon alarmowy, policja
- **47 85 805 14** - V Komisariat Policji w Częstochowie, ul. Czecha 15
- **883 337 613, 34 322 1407, 34 322 1440** - Prokuratura Rejonowa – Północ w Częstochowie, ul. gen. W. Sikorskiego 8

7 dni w tygodniu, przez całą dobę czynny jest numer telefonu, przy którym dyżurują osoby, które natychmiast pomogą w razie kryzysu.

- **34 366 31 21** - Częstochowskie Centrum Interwencji Kryzysowej, ul. Rejtana 7B
- Internetowa Poradnia Kryzysowa - pomoc@cztps.eu, działająca w ramach Częstochowskiego Centrum Interwencji Kryzysowej.

- **34 311 70 52, 34 311 70 53** - Specjaliści ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- **34 311 70 52, 34 311 70 53** - Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie
Sekcja Pomocy dla Rodzin Zagrożonych Przemocą ul. Mikołaja Kopernika 4

- **34 36 84 488, 34 37 79 962, e-mail: v.rodzinny@czestochowa.sr.gov.pl**
Sąd Rejonowy w Częstochowie
V Wydział Rodzinny i Nieletnich, ul. ul. Żwirki i Wigury 9/11

- **32 606 30 35** - Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli
Śląskie Kuratorium Oświaty w Katowicach, ul. Powstańców 41a

Szkoła Podstawowa nr 50
im. gen. Wł. Sikorskiego, ul. Starzyńskiego 10
42-224 Częstochowa

ZAŁĄCZNIK nr 3

WSKAŹNIKI REALIZACJI PROCEDURY DOTYCZĄCEJ PRZEMOCY FIZYCZNEJ WOBEC DZIECKA.

1. Personel szkoły i dzieci wiedzą, do kogo należy skierować informację o podejrzeniu krzywdzenia dziecka.
2. W szkole opracowano procedurę określającą krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji skrzywdzenia fizycznego dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu Szkoły, członków rodziny, rówieśników i osób trzecich. Procedura zawiera też informacje o ofercie wsparcia dostępnej dla poszkodowanego dziecka.
3. Personel ma dostęp do spisu instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej) wraz z danymi kontaktowymi.
4. W widocznym miejscu w szkole wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

ZAŁĄCZNIK nr 4
SYMPTOMY KRZYWDZENIA FIZYCZNEGO DZIECKA

Dane z wywiadu	Objawy somatyczne	Zachowanie
- Opóźnienie w udzielaniu pomocy w następstwie urazu. - Brak świadków urazu. - Niezgodność w opisie przebiegu wypadku w relacji dziecka i rodziców. - W wywiadzie podobne „wypadki”. - Brak zainteresowania rodziców dzieckiem. - Postrzeganie dziecka przez rodziców jako upośledzonego fizycznie, umysłowo lub z innymi różnymi defektami, - Niewyjaśniona absencja szkolna. - Występowanie licznych i przewlekłych sytuacji stresorodnych w rodzinie. - Brak wsparcia ze strony rodziny. - Rodzice okazują brak zaufania.	- Objawy urazów tkanek miękkich na twarzy, policzkach, pośladkach, wargach, karku, udach, tułowi. - Liczne uszkodzenia skóry o charakterystycznym kształcie i układzie w zależności od rodzaju urazu. - Wygląd uszkodzeń nieadekwatny do opisywanego wypadku (rodzaju) urazu. - Siniaki, pręgi po uderzeniach w różnych stadiach gojenia się. - Ślady po oparzeniach na stopach, dłoniach, karku, pośladkach, okolicy narządów płciowych, symetrycznie i z ostro ograniczonym brzegiem. - Złamania, skręcenia niezgodne z opisywanym wypadkiem (urazem). - Skaleczenia ust, warg, dziąseł, oczu. - Wyłysienie plackowate skóry głowy (ślady po wyrwanych włosach). - Obrzęki w okolicy brzucha, wymioty. - Ślady uderzeń wskazujące na bicie przez dorosłych. - Obecność uszkodzeń skóry po weekendach i nieobecnościach w szkole. - Ślady uderzeń sznurkiem.	- Unikanie fizycznych kontaktów z dorosłymi. - Uczucia nieadekwatne do wieku. - Zachowania ekstremalne (agresja, izolacja). - Wyrażanie lęku przed rodzicami, opisywanie przebiegu urazu przez rodziców. - Niechęć do powrotu do domu. - Niska samoocena. - Noszenie ubrań zakrywających kończyny górne i dolne nawet w upalne dni.

Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia psychicznego dziecka

Przemoc psychiczna wobec dziecka to wszelkie zachowania dorosłych, które wpływają źle na jego samoocenę, poczucie bezpieczeństwa i utrudniają jego prawidłowy rozwój. Przemoc psychiczna to powtarzające się: poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt osób dorosłych, manipulowanie, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest w stanie sprostać, wyśmiewanie się z poglądów czy przekonań, a także wyszydzanie religii czy pochodzenia danej osoby, gnębienie werbalne, używanie inwektyw, wulgaryzmów, szantaż i groźby.

Personel szkoły to nauczyciele, pracownicy administracji i obsługi, a także wolontariusze, praktykanci i wszystkie inne osoby, które z racji pełnionych funkcji i zadań mają kontakt z dziećmi przebywającymi na terenie szkoły.

Rozdział I

Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia psychicznego dziecka mającego miejsce na terenie Szkoły Podstawowej nr 50 im. gen. Wł. Sikorskiego w Częstochowie przy ulicy Starzyńskiego 10.

§ 1.

1. Ustala się następujący sposób postępowania w przypadku zachowania ucznia o stosunkowo niewielkim poziomie przemocy psychicznej np. pojedyncze wyzwisko:

1) pracownik szkoły:

- a. zdecydowanie, nie wdając się w dyskusję, przerywa negatywne zachowanie sprawcy wobec ofiary, rozdziela strony,
- b. rozmawia z uczniem, zwracając mu uwagę na jego niewłaściwe zachowanie,
- c. zgłasza zaistniałe zdarzenie wychowawcy klasy.

2) wychowawca klasy:

- a. przeprowadza rozmowę z uczniem,
- b. w sytuacjach, gdy zachowanie ucznia wskazuje na eskalację jego nagannych zachowań (brak refleksji, brak woli przeproszenia ofiary), wychowawca zgłasza problem pedagogom lub psychologowi w celu prowadzenia dalszych działań wychowawczych,
- c. wobec ucznia stosującego zachowania przemocowe stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie Szkoły.

2. Ustala się następujący sposób postępowania w przypadku zachowania ucznia o znacznym poziomie agresji psychicznej, np. gnębienie werbalne, szantaż, groźby:
 - 1) pracownik szkoły:
 - a. stanowczo przerywa negatywne zachowanie sprawcy wobec ofiary,
 - b. rozdziela strony,
 - c. powiadamia pedagogów, psychologa lub wychowawcę.
 - 2) pedagog, psycholog lub wychowawca:
 - a) powiadamia dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu,
 - b) uczestniczy w wysłuchaniu stron,
 - c) wnioskuję do dyrektora szkoły o objęcie ofiary i sprawcy pomocą psychologiczno-pedagogiczną,
 - d) pedagog / psycholog w porozumieniu z wychowawcą ustalają konsekwencje w stosunku do sprawcy zdarzenia, w oparciu o zapisy Statutu Szkoły.
 - 3) dyrektor szkoły:
 - a) powiadamia rodziców sprawcy i ofiary o zaistniałym zdarzeniu lub zleca tę czynność wyznaczonym pracownikom,
 - b) wysłuchuje stron zdarzenia, w obecności ich rodziców i wychowawcy, lub zleca tę czynność wyznaczonym pracownikom.
 - c) w uzasadnionych przypadkach przemocy o znacznym natężeniu powiadamia policję.
 - d) zapewnia ofierze i sprawcy pomoc psychologiczno-pedagogiczną.
3. Każdy akt agresji wobec dziecka jest zachowaniem jednoznacznie nagannym. Analiza zachowań przemocowych inicjowanych przez uczniów u których zdiagnozowano wieloaspektowe zaburzenia w zachowaniu (orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej) powinna skutkować zaplanowanym ukierunkowaniem i intensyfikacją dalszej pracy terapeutycznej z tymi uczniami w przedmiotowym zakresie.
4. Z przebiegu interwencji dotyczącej przemocowego zachowania ucznia o znacznym poziomie agresji sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

§ 2.

1. W przypadku podjęcia przez personel Szkoły podejrzenia, że dziecko zostało skrzywdzone psychicznie na terenie placówki, personel ma obowiązek niezwłocznego przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi szkoły.
2. Dyrekcja szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za wyjaśnienie sprawy dotyczącej przemocy psychicznej i wdrożenie stosownych procedur.

3. Osobami odpowiedzialnymi za wyjaśnienie sytuacji dotyczącej krzywdzenia psychicznego dziecka na terenie szkoły oraz prowadzenie dalszej procedury są pedagodzy lub psycholog.
4. W przypadku zaistnienia jednorazowej przemocy psychicznej o niewielkim natężeniu sprawę wyjaśnia wychowawca oddziału. Jeżeli w trakcie wyjaśniania zdarzenia zaistnieje podejrzenie dotyczące bardziej złożonego podłoża przemocy, wychowawca oddziału informuje o tym fakcie dyrektora szkoły, który przekazuje stosowną informację pedagogom lub psychologowi w celu przeprowadzenia dalszej weryfikacji wydarzeń i wdrożenia stosownych procedur.
5. Osoba prowadząca sprawę dotyczącą przemocy psychicznej:
 - a. informuje opiekunów poszkodowanego dziecka o zaistniałym wydarzeniu.
 - b. sporządza opis zdarzeń oraz plan pomocy dziecku w karcie interwencji - załącznik nr 1. Plan pomocy powinien zawierać wskazania dotyczące: podjęcia przez placówkę działań w celu zapewnienia poszkodowanemu dziecku bezpieczeństwa, wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku.
6. Rodzice ucznia stosującego przemoc zostają poinformowani o zachowaniu dziecka. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami ofiary może podjąć decyzję o zgłoszeniu na policję lub do sądu faktu skrzywdzenia dziecka.
7. Uczeń stosujący przemoc podlega konsekwencjom zawartym w Statucie Szkoły.
8. W celu wyeliminowania zachowań niepożądanych nauczyciele i specjaliści uczący w klasie spotykają się na zespołach wychowawczych, podczas których omawiane są trudne zachowania ucznia / uczniów, ustalane formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, tworzy się program profilaktyczny dla klasy, program motywacyjny i / lub program modyfikujący trudne zachowania ucznia sprawiającego trudności wychowawcze.
9. Zaplanowane i wdrożone działania monitoruje się, dokonuje się ewaluacji oraz planuje kolejne kroki oddziaływań.
10. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami wychowawca wskazuje rodzicom potrzebę przeprowadzenia specjalistycznych badań psychologicznych, w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących prowadzenia ucznia.
11. W sytuacji, gdy podjęte działania nie przynoszą pożądanego skutku, rodzice nie współpracują ze szkołą, nie dokonują zaleconych badań diagnostycznych, dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną ucznia oraz rozważa zmianę planu naprawczego.

§ 3.

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych, dotyczących znęcania się psychicznego o dużym nasileniu a także w sytuacji gdy dziecko zostaje fizycznie skrzywdzone przez personel szkoły, dyrektor szkoły powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: dyrektor szkoły, pedagog, psycholog, wychowawca, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka.
2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga szkolnego oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji.
3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie

zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia przez zewnętrzną, bezstronną instytucję.

W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować na piśmie interweniujących opiekunów dziecka.

4. W przypadku potwierdzenia znęcania się psychicznego o dużym nasileniu dyrektor szkoły niezwłocznie zgłasza sprawę na policję.
5. Wobec pracownika szkoły stosującego przemoc psychiczną w stosunku do dziecka dyrektor szkoły wdraża procedury dotyczące odpowiedzialności przewidzianej prawem i odpowiedzialności dyscyplinarnej (Karta Nauczyciela, Kodeks Pracy).
6. O popełnieniu przez nauczyciela czynu naruszającego prawa i dobro dziecka dyrektor szkoły zawiadamia rzecznika dyscyplinarnego, nie później niż w ciągu 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o popełnieniu czynu.
7. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

Rozdział II

Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia psychicznego ucznia poza terenem Szkoły Podstawowej nr 50 w Częstochowie przy ulicy Starzyńskiego 10 - środowisko pozaszkolne, rodzina dziecka.

§ 1.

1. W przypadku podjęcia przez personel szkoły podejrzenia, że dziecko zostało skrzywdzone psychicznie poza terenem placówki, personel ma obowiązek niezwłocznego przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi szkoły.

&2.

1. Dyrektor szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za wyjaśnienie sprawy i wdrożenie stosownych procedur.
2. Osobami odpowiedzialnymi za wyjaśnienie sytuacji dotyczącej krzywdzenia psychicznego dziecka na terenie szkoły oraz prowadzenia dalszej procedury są pedagogzy lub psycholog.

& 3.

1. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy psychicznej wobec dziecka w środowisku pozaszkolnym przez innego ucznia Szkoły Podstawowej nr 50 w Częstochowie, osoba wskazana przez dyrektora szkoły niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji opiekunów prawnych poszkodowanego dziecka.
2. Szkoła wstępnie prowadzi wyjaśnienia mające na celu weryfikację wydarzeń. Przeprowadza w tym zakresie rozmowę z uczniem poszkodowanym oraz sprawcą czynu, we współpracy

rodzicami.

3. Rodzice ofiary przemocy psychicznej zaistniałej poza terenem szkoły zostają poinformowani o obowiązku zgłoszenia wydarzenia na policję.
4. W sytuacji braku współpracy z rodzicami dziecka poszkodowanego szkoła może podjąć decyzję o złożeniu doniesienia na policję o przemocy psychicznej.
5. Wyznaczeni pracownicy sporządzają we współpracy z rodzicami poszkodowanego - plan pomocy dziecku. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące: podjęcia przez rodziców działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku.
6. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

& 4.

1. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy psychicznej wobec dziecka w środowisku pozaszkolnym przez osobę małoletnią niebędącą uczniem Szkoły Podstawowej nr 50 w Częstochowie lub obcą osobę dorosłą, wskazany przez kierownictwo szkoły pracownik niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji opiekunów prawnych poszkodowanego dziecka.
2. Szkoła wstępnie prowadzi wyjaśnienia mające na celu weryfikację wydarzeń. Przeprowadza w tym zakresie rozmowę z poszkodowanym uczniem, we współpracy z jego rodzicami.
3. Rodzice ofiary przemocy psychicznej zaistniałej poza terenem szkoły zostają poinformowani o obowiązku zgłoszenia wydarzenia na policję.
4. W uzasadnionych przypadkach oraz w sytuacji braku współpracy z rodzicami dziecka poszkodowanego, szkoła może podjąć decyzję o złożeniu doniesienia na policję o przemocy psychicznej
5. Wyznaczeni pracownicy sporządzają opis zdarzeń oraz we współpracy z rodzicami poszkodowanego plan pomocy dziecku. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - a. podjęcia przez rodziców działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa,
 - b. wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku.
6. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

& 5.

1. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy psychicznej wobec dziecka w środowisku pozaszkolnym przez opiekunów prawnych, wskazany przez dyrektora szkoły pracownik niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły.
2. Pedagog / psycholog informuje opiekunów o obowiązku szkoły dotyczącym zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia psychicznego dziecka do odpowiedniej instytucji:
 - a. prokuratury / policji,
 - b. sądu rodzinnego,
 - c. ośrodka pomocy społecznej,
 - d. przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego - procedura „Niebieska Karta”. Wyznaczeni przez dyrektora szkoły pracownicy uczestniczą w realizacji „Niebieskiej Karty” - odrębna procedura szkolna.

Wybór instytucji do której skierowane jest zawiadomienie uzależniony jest od zdiagnozowanego

typu krzywdzenia. Nadrzędnym priorytetem jest zagwarantowanie dziecku bezpieczeństwa.

3. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
4. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

& 6.

1. Przemoc psychiczna może mieć charakter bezpośredni, polegający na fizycznym kontakcie sprawcy z ofiarą. Często krzywdzenie psychiczne dziecka odbywa się poprzez internet.
2. Niniejsza procedura dotyczy również cyberprzemocy.

§ 7.

1. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
2. Dokumentację zdarzeń związanych z przemocą psychiczną wobec dzieci gromadzi pedagog szkolny.
3. Pod koniec każdego roku szkolnego zespół w składzie: dyrektor szkoły, psycholog, pedagog szkolny, pedagog specjalny dokonują analizy opracowanej procedury dotyczącej krzywdzenia psychicznego dzieci, jej zgodności ze wskaźnikami realizacji procedury dotyczącej przemocy psychicznej wobec dziecka - załącznik nr 3. W uzasadnionych przypadkach dokonuje się zmian w obowiązującej procedurze.
4. Spis teleadresowy wybranych częstochowskich instytucji które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci - policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, komisja dyscyplinarna dla nauczycieli zawarty jest w załączniku nr 2.
5. Tabela z często występującymi symptomami krzywdzenia psychicznego dzieci i ich zaniedbywania stanowi załącznik nr 4 procedury.

KARTA INTERWENCJI

1. Metryka interwencji
2. Opis zdarzeń
3. Plan pomocy dziecku

dotyczy przemocy psychicznej

1. Metryka interwencji

Imię i nazwisko dziecka pokrzywdzonego:

Imię i nazwisko osoby zgłaszającej przemoc psychiczną:

Data zgłoszenia:

2. Opis zdarzeń dotyczących zaistniałej przemocy psychicznej

3. Plan pomocy dziecku

Opis działań podjętych przez:

- pedagoga
- psychologa
- wychowawcę
- zespół interwencyjny
- rodziców

Rezultaty / efekty podjętych działań:

Szkoła Podstawowa nr 50
im. gen. Wł. Sikorskiego, ul. Starzyńskiego 10
42-224 Częstochowa
Numer telefonu:
- pedagog szkolny - 730 501 520

ZAŁĄCZNIK NR 2

SPIS TELEADRESOWY WYBRANYCH INSTYTUCJI CZĘSTOCHOWSKICH, KTÓRE ZAJMUJĄ SIĘ INTERWENCJĄ I POMOCĄ W SYTUACJACH KRZYWDZENIA DZIECI.

W sytuacjach nagłych, kiedy zagrożone jest zdrowie i życie dziecka:

- **112, 997** - telefon alarmowy, policja
- **47 85 805 14** - V Komisariat Policji w Częstochowie, ul. Czecha 15
- **883 337 613, 34 322 1407, 34 322 1440** - Prokuratura Rejonowa – Północ
w Częstochowie,
ul. gen. W. Sikorskiego 8

7 dni w tygodniu, przez całą dobę czynny jest numer telefonu, przy którym dyżurują osoby, które natychmiast pomogą w razie kryzysu.

- **34 366 31 21** - Częstochowskie Centrum Interwencji Kryzysowej, ul. Rejtana 7B
- Internetowa Poradnia Kryzysowa - pomoc@cztps.eu,
działająca w ramach Częstochowskiego Centrum Interwencji Kryzysowej.

- **34 311 70 52, 34 311 70 53** - Specjaliści ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- **34 311 70 52, 34 311 70 53** - Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania
przemocy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie
Sekcja Pomocy dla Rodzin Zagrożonych Przemocą ul. Mikołaja Kopernika 4

- **34 36 84 488, 34 37 79 962, e-mail: v.rodzinny@czestochowa.sr.gov.pl**
Sąd Rejonowy w Częstochowie
V Wydział Rodzinny i Nieletnich, ul. ul. Żwirki i Wigury 9/11

- **32 606 30 35** - Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli
Śląskie Kuratorium Oświaty w Katowicach, ul. Powstańców 41a

Szkoła Podstawowa nr 50
im. gen. Wł. Sikorskiego, ul. Starzyńskiego 10
42-224 Częstochowa

ZAŁĄCZNIK nr 3

**WSKAŹNIKI REALIZACJI PROCEDURY DOTYCZĄCEJ PRZEMOCY PSYCHICZNEJ
WOBEC DZIECKA.**

1. Personel szkoły i dzieci wiedzą, do kogo należy skierować informację o podejrzeniu krzywdzenia psychicznego dziecka.
2. W szkole opracowano procedurę określającą krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji skrzywdzenia psychicznego dziecka ze strony personelu szkoły, członków rodziny, rówieśników i osób trzecich. Procedura zawiera też informacje o ofercie wsparcia dostępnej dla poszkodowanego dziecka.
3. Personel ma dostęp do spisu instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej) wraz z danymi kontaktowymi.
4. W widocznym miejscu w szkole wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Szkoła Podstawowa nr 50
im. gen. Wł. Sikorskiego, ul. Starzyńskiego 10
42-224 Częstochowa

ZAŁĄCZNIK nr 4

A. SYMPTOMY ZANIEDBYWANIA DZIECKA

Dane z wywiadu	Objawy somatyczne	Zachowanie
• duża absencja szkolna • częste wizyty w gabinecie medycznym z powodu niespecyficznych dolegliwości • nieodpowiednia opieka nad dzieckiem przez długi czas i w sytuacjach zagrożenia • częste zamykanie domu przed dzieckiem • brak zainteresowania rodziców zdrowiem dziecka i zaleceniami lekarskimi • brak posiłku przez całą dobę • niski standard mieszkania, brud, obecność różnych owadów • hazard rodziców • nadużywanie przez członków rodziny alkoholu lub używanie narkotyków	• głód, odwodnienie • zaniedbanie w zakresie higieny ciała • próchnica zębów, zły stan higieny jamy ustnej • nieodpowiednie do pogody i rozmiarów ciała dziecka ubranie, odzież brudna, stale noszona • stałe zmęczenie, apatia • niezaspokojone potrzeby fizyczne, zdrowotne • zarażenia pasożytami, wszawica • liczne uszkodzenia skóry, owrzodzenia	• wczesne przychodzenie i późne wychodzenie ze szkoły • zasypianie w klasie • proszenie o jedzenie lub jego kradzież • zachowania zbliżone do dorosłych, „pseudodojrzałość” (opiekowanie się rodzeństwem), zachowania przestępcze • używanie alkoholu i narkotyków

ZAŁĄCZNIK nr 4

B. SYMPTOMY PRZEMOCY PSYCHICZNEJ WOBEC DZIECKA

Dane z wywiadu	Objawy somatyczne	Zachowanie
- Rodzice ignorują (izolują), bagatelizują (odrzucają), robią „kozła ofiarnego” z dziecka. - Oczekiwania rodziców są nieodpowiednie do wieku i rozwoju dziecka. - Istnienie w przeszłości epizodów fizycznej przemocy i maltretowania. - Rodzice postrzegają swe dziecko jako „odmienne”.	- Zwykle nie występują żadne objawy. - Opóźnienie wzrastania i rozwoju. - Zaburzenia mowy.	- Niska samoocena. - Zachowania „dorosłe” (opiekowanie się rodzeństwem). - Zachowanie antyspołeczne. - Opóźnienie rozwoju emocjonalnego i intelektualnego. - Zachowanie ekstremalne (agresja, uległość). - Próby samobójcze lub ich demonstrowanie. - Uciekanie w dorosłość: opieka nad rodzeństwem, wchodzenie w role rodzica, przejmowanie obowiązków, których ojciec lub matka nie wypełniają. - Uciekanie w agresję: zachowania antyspołeczne zaobserwowane w domu przenoszone są na grunt relacji koleżeńskich, szkolnych, międzyludzkich. - Uciekanie w niewidzialność: dzieci wolą być dla otoczenia obojętne, niż ściągać na siebie uwagę.

Procedura interwencji w przypadku przemocy seksualnej wobec dziecka

Załącznik nr 4

Przemoc seksualna - wykorzystywanie seksualne dzieci polegające na włączaniu dziecka w aktywność seksualną, której nie potrafi ono w pełni zrozumieć, na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i która jest niezgodna z normami prawnymi i obyczajowymi danego społeczeństwa. O wykorzystywaniu seksualnym mówimy, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek lub stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby.

Typowe zachowania przemocy seksualnej to:

- działania bez kontaktu dotykowego (rozmowy o treści seksualnej, ekspozowanie genitaliów, oglądactwo, pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych),
- pobudzanie intymnych części ciała dziecka (dotykanie ich, całowanie, pobudzanie ręczne lub za pomocą narządów płciowych, skłanianie dziecka do wykonywania tych czynności wobec dorosłego),
- kontakty oralno-genitalne, inne,
- stosunki udowe,
- penetracja seksualna (palcem, przyrządem, członkiem),
- prostytucja dziecięca,
- przemoc seksualna łączona z innymi formami przemocy, np. upajaniem alkoholowym.

Personel szkoły to nauczyciele, pracownicy administracji i obsługi, a także wolontariusze, praktykanci i wszystkie inne osoby, które z racji pełnionych funkcji i zadań mają kontakt z dziećmi przebywającymi na terenie szkoły.

Rozdział I

Procedura interwencji w przypadku przemocy seksualnej wobec dziecka mającej miejsce na terenie Szkoły Podstawowej nr 50 im. gen. Wł. Sikorskiego w Częstochowie przy ulicy Starzyńskiego 10.

& 1.

1. Ustala się następujący sposób postępowania w przypadku zachowania ucznia, które ma cechy przemocy seksualnej:
 - 1) pracownik szkoły:
 - a. stanowczo przerywa negatywne zachowanie sprawcy wobec ofiary,
 - b. rozdziela strony,
 - c. niezwłocznie powiadamia pedagogów, psychologa lub wychowawcę.

- 2) pedagog, psycholog lub wychowawca:
 - a) powiadamia dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu,
 - b) uczestniczy w wysłuchaniu stron,
 - c) wnioskuje do dyrektora szkoły o objęcie ofiary i sprawcy pomocą psychologiczno-pedagogiczną,
 - d) pedagog / psycholog w porozumieniu z wychowawcą ustalają konsekwencje w stosunku do sprawcy zdarzenia, w oparciu o zapisy Statutu Szkoły.
- 3) dyrektor szkoły:
 - a) powiadamia rodziców sprawcy i ofiary o zaistniałym zdarzeniu lub zleca tę czynność wyznaczonym pracownikom,
 - b) wysłuchuje stron zdarzenia, w obecności ich rodziców i wychowawcy lub zleca tę czynność wyznaczonym pracownikom,
 - c) zapewnia ofierze i sprawcy pomoc psychologiczno-pedagogiczną,
 - d) Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami ofiary może podjąć decyzję o zgłoszeniu na policję lub do sądu faktu skrzywdzenia dziecka.
2. Każdy akt przemocy seksualnej wobec dziecka jest zachowaniem jednoznacznie nagannym, a sprawca podlega konsekwencjom. Analiza zachowań dotyczących przemocy seksualnej inicjowanej przez uczniów u których zdiagnozowano wieloaspektowe zaburzenia w zachowaniu (orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej) powinna skutkować zaplanowanym ukierunkowaniem i intensyfikacją dalszej pracy terapeutycznej z tymi uczniami w przedmiotowym zakresie.
3. Z przebiegu interwencji dotyczącej przemocy seksualnej zachowania ucznia sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

§ 2.

1. W przypadku podjęcia przez personel szkoły podejrzenia, że doszło do wykorzystania seksualnego dziecka na terenie placówki, personel ma obowiązek niezwłocznego przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi szkoły.
2. Dyrekcja szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za wyjaśnienie sprawy dotyczącej przemocy seksualnej i wdrożenie stosownych procedur.
3. Osobami odpowiedzialnymi za wyjaśnienie sytuacji dotyczącej przemocy seksualnej wobec dziecka na terenie szkoły oraz prowadzenie dalszej procedury są pedagodzy lub psycholog.
4. Osoba prowadząca sprawę dotyczącą przemocy psychicznej:
 - a. informuje opiekunów poszkodowanego dziecka o zaistniałym wydarzeniu.
 - b. sporządza opis zdarzeń oraz plan pomocy dziecku w karcie interwencji – załącznik nr 1. Plan pomocy powinien zawierać wskazania dotyczące: podjęcia przez placówkę działań w celu zapewnienia poszkodowanemu dziecku bezpieczeństwa, wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku.
5. Rodzice ucznia stosującego przemoc seksualną zostają poinformowani o zachowaniu dziecka. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami ofiary może podjąć decyzję o

zgłoszeniu na policję lub do sądu faktu skrzywdzenia dziecka.

6. Uczeń stosujący przemoc podlega konsekwencjom zawartym w Statucie Szkoły.
7. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami i wystąpienia zachowań prowokacyjnych lub przemocowych dotyczących seksualności, pedagog wskazuje rodzicom potrzebę i drogę do przeprowadzenia specjalistycznych badań psychologicznych, w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących prowadzenia ucznia.
8. W sytuacji, gdy podjęte działania nie przynoszą pożądanego skutku, rodzice nie współpracują ze szkołą, nie dokonują zaleconych badań diagnostycznych, dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną ucznia oraz rozważa zmianę planu naprawczego.

§ 3.

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych, dotyczących przemocy seksualnej o znacznym natężeniu, a także w sytuacji gdy dziecko zostaje skrzywdzone w przedmiotowym zakresie przez personel szkoły, dyrektor szkoły powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: dyrektor szkoły, pedagog, psycholog, wychowawca, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka.
2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga szkolnego oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji. W przypadku gdy podejrzenie skrzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia przez zewnętrzną, bezstronną instytucję.
3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować na piśmie interweniujących opiekunów dziecka.
4. W przypadku potwierdzenia przemocy seksualnej o dużym nasileniu, a także w sytuacji, gdy sprawcą przemocy seksualnej jest członek personelu, dyrektor szkoły niezwłocznie zgłasza sprawę na policję.
5. Wobec pracownika szkoły stosującego przemoc seksualną w stosunku do dziecka dyrektor szkoły wdraża procedury dotyczące odpowiedzialności przewidzianej prawem i odpowiedzialności dyscyplinarnej (Karta Nauczyciela, Kodeks Pracy).
6. O popełnieniu przez nauczyciela czynu naruszającego prawa i dobro dziecka dyrektor szkoły zawiadamia rzecznika dyscyplinarnego, nie później niż w ciągu 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o popełnieniu czynu.
7. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1

Rozdział II

Procedura interwencji w przypadku podejrzenia przemocy seksualnej wobec ucznia poza terenem Szkoły Podstawowej nr 50 w Częstochowie przy ulicy Starzyńskiego 10 - środowisko pozaszkolne, rodzina dziecka.

§ 1.

1. W przypadku podjęcia przez personel szkoły podejrzenia, że przemoc seksualna wobec ucznia miała miejsce poza terenem placówki, personel ma obowiązek niezwłocznego przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi szkoły.

& 2.

1. Dyrektor szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za wyjaśnienie sprawy i wdrożenie stosownych procedur.

2. Osobami odpowiedzialnymi za wyjaśnienie sytuacji dotyczącej przemocy seksualnej wobec dziecka oraz prowadzenia dalszej procedury są pedagodzy lub psycholog.

& 3.

1. W przypadku podejrzenia przemocy seksualnej wobec dziecka w środowisku pozaszkolnym przez innego ucznia Szkoły Podstawowej nr 50 w Częstochowie, osoba wskazana przez dyrektora szkoły niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji opiekunów prawnych poszkodowanego dziecka.

2. Szkoła wstępnie prowadzi wyjaśnienia mające na celu weryfikację wydarzeń. Przeprowadza w tym zakresie rozmowę z uczniem poszkodowanym oraz sprawcą czynu, we współpracy rodzicami.

3. Rodzice ofiary przemocy seksualnej zaistniałej poza terenem szkoły zostają poinformowani o obowiązku zgłoszenia wydarzenia na policję.

4. W sytuacji braku współpracy z rodzicami dziecka poszkodowanego szkoła może podjąć decyzję o złożeniu doniesienia na policję dotyczącego przemocy seksualnej.

5. Wyznaczeni pracownicy sporządzają we współpracy z rodzicami poszkodowanego - plan pomocy dziecku. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące: podjęcia przez rodziców działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku.

6. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

& 4.

1. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy seksualnej wobec dziecka w środowisku pozaszkolnym przez osobę małoletnią niebędącą uczniem Szkoły Podstawowej nr 50 w Częstochowie lub obcą osobę dorosłą, wskazany przez kierownictwo szkoły pracownik niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji opiekunów prawnych poszkodowanego dziecka.

2. Szkoła wstępnie prowadzi wyjaśnienia mające na celu weryfikację wydarzeń. Przeprowadza w tym zakresie rozmowę z poszkodowanym uczniem, we współpracy z jego rodzicami.

3. Rodzice ofiary przemocy seksualnej zaistniałej poza terenem szkoły zostają poinformowani

o obowiązku zgłoszenia wydarzenia na policję.

4. W uzasadnionych przypadkach oraz w sytuacji braku współpracy z rodzicami dziecka poszkodowanego, szkoła może podjąć decyzję o złożeniu doniesienia na policję o przemoc seksualnej.

5. Wyznaczeni pracownicy sporządzają opis zdarzeń oraz we współpracy z rodzicami poszkodowanego plan pomocy dziecku. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:

- a. podjęcia przez rodziców działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa,
- b. wsparcia, jakie szkoła zaoferuje dziecku.

6. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

& 5.

1. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy seksualnej wobec dziecka w środowisku pozaszkolnym przez członków rodziny wskazany przez dyrektora szkoły pracownik niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły.

2. Pedagog / psycholog informuje opiekunów o obowiązku szkoły dotyczącym zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia seksualnego dziecka do odpowiedniej instytucji:

- a. prokuratury / policji,
- b. sądu rodzinnego,
- c. ośrodka pomocy społecznej,
- d. przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego - procedura „Niebieska Karta”. Wyznaczeni przez dyrektora szkoły pracownicy uczestniczą w realizacji „Niebieskiej Karty” - odrębna procedura szkolna.

3. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.

4. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji - załącznik nr 1.

§ 6

1. Przemoc seksualna może mieć charakter bezpośredni, polegający na fizycznym kontakcie sprawcy z ofiarą. Często krzywdzenie psychiczne dziecka odbywa się poprzez internet.

2. Niniejsza procedura dotyczy również cyberprzemocy.

§ 7.

1. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

2. Dokumentację zdarzeń związanych z przemocą psychiczną wobec dzieci gromadzi pedagog szkolny.

3. Pod koniec każdego roku szkolnego zespół w składzie: dyrektor szkoły, psycholog, pedagog szkolny, pedagog specjalny dokonują analizy opracowanej procedury dotyczącej krzywdzenia seksualnego dzieci, jej zgodności ze wskaźnikami realizacji procedury dotyczącej przemocy

seksualnej wobec dziecka - załącznik nr 3. W uzasadnionych przypadkach dokonuje się zmian w obowiązującej procedurze.

4. Spis teleadresowy wybranych częstochowskich instytucji które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci - policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, komisja dyscyplinarna dla nauczycieli zawarty jest w załączniku nr 2.

5. Tabela z często występującymi symptomami krzywdzenia seksualnego stanowi załącznik nr 4 procedury.

KARTA INTERWENCJI

4. Metryka interwencji
5. Opis zdarzeń
6. Plan pomocy dziecku

dotyczy przemocy seksualnej

3. Metryka interwencji

Imię i nazwisko dziecka pokrzywdzonego:

Imię i nazwisko osoby zgłaszającej przemoc psychiczną:

Data zgłoszenia:

4. Opis zdarzeń dotyczących zaistniałej przemocy seksualnej

3. Plan pomocy dziecku

Opis działań podjętych przez:

- pedagoga
- psychologa
- wychowawcę
- zespół interwencyjny
- rodziców

Rezultaty / efekty podjętych działań:

Szkoła Podstawowa nr 50
im. gen. Wł. Sikorskiego, ul. Starzyńskiego 10
42-224 Częstochowa

Numer telefonu:

- pedagog szkolny - 730 501 520

ZAŁĄCZNIK NR 2

**SPIS TELEADRESOWY WYBRANYCH INSTYTUCJI CZĘSTOCHOWSKICH,
KTÓRE ZAJMUJĄ SIĘ INTERWENCJĄ I POMOCĄ W SYTUACJACH KRZYWDZENIA DZIECI
- PRZEMOC SEKSUALNA**

W sytuacjach nagłych, kiedy zagrożone jest zdrowie i życie dziecka:

- **112, 997** - telefon alarmowy, policja
- **47 85 805 14** - V Komisariat Policji w Częstochowie, ul. Czecha 15
- **883 337 613, 34 322 1407, 34 322 1440** - Prokuratura Rejonowa - Północ w Częstochowie, ul. gen. W. Sikorskiego 8

7 dni w tygodniu, przez całą dobę czynny jest numer telefonu, przy którym dyżurują osoby, które natychmiast pomogą w razie kryzysu.

- **34 366 31 21** - Częstochowskie Centrum Interwencji Kryzysowej, ul. Rejtana 7B
- Internetowa Poradnia Kryzysowa - pomoc@cztps.eu, działająca w ramach Częstochowskiego Centrum Interwencji Kryzysowej.

- **34 311 70 52, 34 311 70 53** - Specjaliści ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- **34 311 70 52, 34 311 70 53** - Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie
Sekcja Pomocy dla Rodzin Zagrożonych Przemocą ul. Mikołaja Kopernika 4

- **34 36 84 488, 34 37 79 962, e-mail: v.rodzinny@czestochowa.sr.gov.pl**
Sąd Rejonowy w Częstochowie
V Wydział Rodzinny i Nieletnich, ul. Żwirki i Wigury 9/11

- **32 606 30 35** - Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli
Śląskie Kuratorium Oświaty w Katowicach, ul. Powstańców 41a

Szkoła Podstawowa nr 50
im. gen. Wł. Sikorskiego, ul. Starzyńskiego 10
42-224 Częstochowa

ZAŁĄCZNIK nr 3

**WSKAŹNIKI REALIZACJI PROCEDURY DOTYCZĄCEJ PRZEMOCY SEKSUALNEJ
WOBEC DZIECKA.**

1. Personel szkoły i dzieci wiedzą, do kogo należy skierować informację o podejrzeniu wystąpienia przemocy seksualnej wobec dziecka.
2. W szkole opracowano procedurę określającą krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji wystąpienia przemocy seksualnej wobec dziecka ze strony personelu szkoły, członków rodziny, rówieśników i osób trzecich. Procedura zawiera też informacje o ofercie wsparcia dostępnej dla poszkodowanego dziecka.
3. Personel ma dostęp do spisu instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej) wraz z danymi kontaktowymi.
4. W widocznym miejscu w szkole wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

ZAŁĄCZNIK nr 4

SYMPTOMY PRZEMOCY SEKSUALNEJ WOBEC DZIECKA

Dane z wywiadu	Objawy somatyczne	Zachowanie
- Nieokreślone skargi i dolegliwości somatyczne. - Przebyte infekcje układu moczowego i pochwy. - Skargi na bóle w okolicy narządów płciowych, odbytu, krzyża, dole brzucha.	- Dyskomfort w czasie chodzenia i siedzenia. - Objawy urazów i uszkodzeń w okolicy ust. - Zasinienie, obrzęk, otarcia naskórka w okolicy narządów płciowych. - Zaburzenia w oddawaniu moczu.	- Poziom wiedzy o seksie wyszukany i nieadekwatny do wieku. - Wyzywające zachowanie, nasilone kontakty seksualne, prostytutka. - Używanie środków odurzających. - Próby samobójcze lub ich demonstrowanie. - Obniżony nastrój. - Depresja.

U dzieci szkolnych 7-12 r. ż. typowe są: lęk, nerwica, agresja, koszmary senne, problemy szkolne, hiperaktywność, zachowania regresywne, np. moczenie nocne.

U molestowanych nastolatków (13 - 18 r. ż.) najczęstszymi konsekwencjami wykorzystywania seksualnego są: depresja, wycofanie, tendencje samobójcze, samouszkodzenia, skargi somatyczne, akty przestępcze, ucieczki z domu, nadużywanie substancji psychoaktywnych.

Konsekwencje wykorzystywania seksualnego dzieci są widoczne także w sferze somatycznej. Możemy zaobserwować m.in.: urazy zewnętrznych narządów płciowych i okołoodbytniczych, urazy pochwy, przerwanie błony dziewiczej, infekcje moczowo-płciowe i choroby weneryczne, ciężę, bóle głowy, brzucha, nudności, wymioty, trudności w oddawaniu moczu, zaburzenia jedzenia, zaburzenia snu. Objawy molestowania seksualnego u małych dzieci, jak i nastolatków można zaobserwować także w sferze seksualnej. Pojawiają się prowokacyjne zachowania seksualne, publiczna, uporczywa masturbacja, nietypowe zachowania wobec rówieśników, nadmierne zainteresowanie seksualnością. Mówimy tutaj o tzw. seksualizacji urazogennej, która wiąże się z patologicznym wpływem sprawcy na rozwijającą się seksualność dziecka. U nastoletnich dziewczyn, które zostały wykorzystane seksualnie, często pojawia się kokietowanie osób dorosłych, prostytutka, zachowania ryzykowane i autodestrukcyjne. Chłopcy częściej podejmują zachowania agresywne o charakterze seksualnym wobec innych osób.